

ἐναερίων, τούτων ἀναβάσεων, ἣν ἐξετέλεσε διὰ τοῦ ἀεροστατοῦ «Zenith», ὁ Τισσανδιὲ ἀνῆλθεν εἰς ὕψος ἀπρόσιτον τῶς (8,600 μέτρων), ἀλλ' ἀπόλεσε δυστυχῶς κατ' αὐτὴν τοὺς δύο ἀτυχεῖς τοῦ συνοδοπόρου Grosce-Spighelli καὶ Sivet. Μόνος αὐτὸς ἐπέζησε τῆς καταστροφῆς, τοῦτο δ' ὀφείλεται εἰς τὴν ἔκτακτον αὐτοῦ ἰατροσυγκρασίαν καὶ τὴν σπανίαν του ἀταραξίαν καὶ γαλήνην πνεύματος. Ἀλλὰ πλὴν τῶν χημικῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν καὶ τῶν ἐναερίων ταξιδιῶν ὁ Τισσανδιὲ διεκρῖθη καὶ ὡς καθηγητῆς ἅμα καὶ συγγραφεύς. Οὐχὶ ὀλίγα εἶνε τὰ ἐπιστημονικὰ αὐτοῦ ἔργα, ἅτινα δικαίως ἀπολαύουσιν ὀπολίφεισι, καὶ τὰ ἐν τῷ περιοδικῷ τύπῳ τῆς Γαλλίας ἄρθρα του. Ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ 1873 ἐκδίδοι περιοδικῶς διεύλογον ἐπιστημονικὸν σύγγραμμα μετ' εἰκότων, τὴν «Φύσιν». Τὸ νεώτερον σύγγραμμά του σοφοῦ τούτου ἐπιστήμονος εἶνε «Οἱ Μάρτυρες τῆς ἐπιστήμης», περὶ οὗ, ἐκδοθέντος ἐν ἔτει 1879, διὰ μακρῶν ἐλάλησεν ὁ γαλλικὸς τύπος. Δὲν ὑπάρχει δ' ἀληθῶς ἀνάγνωσμα ἐπαγωγότερον ἢ ἡ ἐξιστόρησις τοῦ βίου τῶν μεγάλων ἐκείνων ἐργατῶν, τῶν μεγάλων ἐν τῇ ἐπιστῆμῃ ἐφευρετῶν πάσης χώρας καὶ παντὸς καιροῦ, εἰς ὧν τοὺς ἀτρότους μύθους ἀφείλεται ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς. Πόσα δ' ἐξ ἄλλων γόνιμα διδάγματα, πόσα παραδείγματα πολυτήμια δὲν παρέχει ἡμῖν ἡ ἐξιστόρησις αὐτῆ! Τῷ ὄντι! οὐδαμῶς ἄλλως δυνάμεθα κάλλιον νὰ κατανοήσωμεν τὴν σπουδαϊότητα τῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων ἢ ὑπ' οὓν ἐργοντες ἐργαζομένοις αὐτοῖς τοὺς ἥρωας τῆς ἐπιστήμης· βλέποντες τὴν δραστηριότητα τῆν ἀπαρμυλλῶν αὐτῶν ἐπιπονήν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸ ἔργον, τὴν ἀνένδοτον καὶ ἀκαταπόνητον ἐπιμέλειαν, τοὺς κινδύνους εἰς οὓς ἐκτίθενται, καὶ ὧν οὐχὶ σπανίως πίπτουσι θύματα. Διότι ἐάντινες εἶδον τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν στεφθέντας ἐν τέλει ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας, ὡς ὁ Φούλτων, ὁ Φραγκλίνος, ὁ Huygen, ἀλλὰ πόσοι ἄλλοι οὐκ ἐπέσαν θύματα τῆς ἠρωϊκῆς αὐτῶν ἐγκαρτερήσεως, φανευθέντες οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ καμάτου, ἄλλοι ὑπὸ τῆς πείνης, τῆς ἀμαθείας ἢ καὶ τοῦ φανατισμοῦ τοῦ ὄχλου! Τούτων λοιπὸν τῶν μαρτύρων τὸν βίον, τὰ ἔργα, τοὺς ἀγῶνας ἀφηγεῖται ἐν τῷ νέῳ αὐτοῦ συγγράμματι ὁ Τισσανδιὲ μετὰ δυνάμει λόγου καὶ γλαφυρότητος θεολογούσης τὸν ἀγνωστὴν.

Σ. Γ. Α.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡρώες τῆς ἐργασίας καὶ μάρτυρες τῆς προόδου.

Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος, Ἀσσελκούντ, Φιλίβέρτος, Κομμέρσων, Βίκτωρ Jacquemont, Chappe d'Aueroche, Richmann, Σολοκῶδ, Ἐρβὸν, Riquet.

Οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἀναγνώριον μόνον τοὺς ἀφείλεσαντας μεγάλως τὴν ἀνθρωπότητα.

ΒΟΤΑΙΡΟΣ.

Αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι ἐδοξάναι τὰ ἔθνη, ὅσον καὶ αἱ τῶν ἡρώων ἀρεταί.

ΔΑΚΑΝΑΛ.

Ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡμῶν ἡλικίας μαθηθόμεν τὴν ἱστορίαν τῶν κατακτιτῶν, χάριν τῶν ὁποίων τὰ ἔθνη ὑπέστησαν τὰ μυρία δεινὰ τοῦ παλέμου, ἀλλ' οὐδὲν ἀκούομεν περὶ τῶν ἀγνώστων πολυτάκεις ἐργατῶν, εἰς οὓς ἡ κοινωμία ὀφείλει τὴν ὕλικήν αὐτῆς εὐζωίαν καὶ τὰς διανοητικὰς ἀπολαύσεις. Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι ὁ Ξέρξης ἐπυρπόλησε τὰς Ἀθῆνας οὐδ' ὅτι ὁ Πομπήιος καὶ ὁ Καίσαρ ἔχυσαν χεῖμάρρους αἵματος ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Φαραλάου, ἀλλ' οὐδὲν σχεδὸν γινώσκουμεν περὶ τοῦ βίου τοῦ Εὐκλείδου ἢ τοῦ Ἀρχιμήδους, ὧν αἱ ἐφευρέσεις λαμβάνουσι καθ' ἑκάστην πλείεστας ὠφελίμους ἐφαρμογὰς.

Καὶ ὅμως ὁ νεώτερος πολιτισμὸς ὀφείλεται εἰς

τοὺς φιλοπόνοους ἀνδρας πασῶν τῶν χωρῶν καὶ πασῶν τῶν εποχῶν. Κληρονομήσαντες τὴν γῆν, ἣν ἐπὶ αἰῶνας ἐκαλλιεργήσαν, συγκομίζομεν τὸν καρπὸν, τοῦ ὁποίου κατέθεσαν τὸν σπέρρον. II

«Μεταξὺ τῶν ἰογομάτων τῶν ὑπὸ τοῦ θανάτου καθιερωθέντων, λέγει ὁ Geoffroi St. Hilaire, ἐνδοξότατα εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων ἐπιστημόνων ἐφευρετῶν».

Καὶ τῷ ὄντι, μεγίστην ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς ἡρώας τούτους τῆς ἐργασίας, τοὺς ἐπιστήμονας, τοὺς περιηγητὰς, τοὺς συγγραφεῖς, τοὺς φιλοσόφους, τοὺς κληροδοτήσαντας ἡμῖν τὰ εὐεργετήματα τῆς ἐπιστήμης.

Πόσα γόνιμα διδάγματα, πόσα πολύτιμα παραδείγματα εὐρίσκομεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ βίου αὐτῶν, τῶν ἀγῶνων καὶ τῶν προσπαθειῶν!

Ἵνα μάθωμεν πῶς ἐκτελοῦνται τὰ μεγάλα ἔργα, παρατηρήσωμεν αὐτοὺς ἐργαζομένους, ἀναμνησθῶμεν τὴν καρτερίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπιμονήν.

Ἀκούσωμεν τὸν Νεύτωναν· οὗτος λέγει ὅτι κατάρθωσε τὰς ἐφευρέσεις αὐτοῦ «μελετῶν αὐτὰς ἀδιαλείπτως». Ὁ Βυφρῶν ἀναφωνεῖ ὅτι «μεγαλοφυῖα ἐστὶν ὑπομονή». Πάντες τὰ αὐτὰ λέγουσιν. Ἐργασία καὶ καρτερία, τοιοῦτον τὸ σύνθημα πάντων.

Διὰ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ὑπομονῆς τὸ φύλλον τῆς μορέας μετατρέπεται εἰς μετάξην», λέγει ἰνδικὴ παροιμία. Ὁ Νεύτων, ἔγραψε πεντεκαίδεκάκις τὴν χρονολογίαν αὐτοῦ. Ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος εἰργάζετο ἀδιακόπως, ἔτρωγεν ἐσπευσμένως, ἠγείρετο δ' ἐνὸς τῆν νύκτα ὅπως ἐργασθῆ. Ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη ὁ Βυφρῶν ἔγραφε καθ' ἑκάστην πέντε ὥρας τὴν πρωΐαν καὶ πέντε τὴν ἑσπέραν.

Ὁ Μοντέσκιος ὁμιλῶν περὶ μιᾶς τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ ἔλεγε πρὸς φίλον· «Σὺ μὲν θ' ἀναγνώσῃς τὸ βιβλίον τοῦτο ἐντὸς ὀλίγων ὥρων ἀλλ' ἐγὼ τσορῶτους κατέβηλον κόπους συγγράφων αὐτὸ ὥστε ἡ κόμη μου ἐλευκάνθη».

«Αυμῶνες εἶναι, εἶπεν ὁ Φραγκλίνος, οἱ ἰσχυρίζομενοι ὅτι δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν τι ἀνευ κάπου».

Οἰοσθήποτε καὶ ἂν ᾗ ὁ σκοπὸς, ὃν ἐπιδιώκει ὁ ἄνθρωπος, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐργάζηται, δεόν πρὸς τούτοις νὰ μάθῃ νὰ ὑπερική τὰς δυσχερείας, καθότι παντὸς εἶδους προσκόμματα παρεμβάλλονται εἰς τὴν πορείαν αὐτοῦ, δεόν νὰ ἀγωνισθῆ ἵνα ἐπιτύχῃ καὶ ἵνα θριαμβεύσῃ ἐν τῷ τῆς ζωῆς ἀγῶνι. Ὁ δὲ πλείων ἀγῶνας ἐνέχει κίνδυνον.

Ὁ θέλων ν' ἀνακαλύψῃ νέας χώρας, νὰ διαπλεύσῃ τὰς θαλάσσας, νὰ διερευνήσῃ τὰς ἡπείρους, νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς γεωγραφικὰς γνώσεις, νὰ μελετήσῃ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα μεμακρυσμένων τόπων, ἐκτίθεται εἰς μυρίους κινδύνους. Ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ ἢ τρικυμῆτι ἐμποδίζει τὸν πλοῦν αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς ξηρᾶς οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα

ἐπιτίθενται κατ' αὐτοῦ. Ὁ κόπος καὶ ἡ πείνα πῶν καταβάλλουσιν, ἀναγκάζεται δὲ νὰ παλαίη πρὸς τοὺς ἀνέμους καὶ τὰς πλημμύρας.

Πλείστοι φυσιοδίφαι ἀπὸ Πλίνιου τοῦ πρεσβυτέρου μέχρι τοῦ Βικτωρῶς Jacquemont ἀπέθαιον οὕτω γάριν νέας τινὸς ἀληθείας. Ὁ θάνατος τρὶς Πλινίου εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἡ θάνατος ἱστορία τοῦ ὑπὸ τῶν στοιχείων καταβαλλομένου ἀνθρώπου. Ὁ μέγας οὗτος παρατηρητὴς εὐρεσκομένος ἐν Μυκῆνῃ τῆς Ἰταλίας, βλέπει ὑπερῶν τοῦ Βεσουβίου στήλην καπνοῦ ἐκ τοῦ ἠφαιστείου ἀποθρῶσκοντος. Διατάξας νὰ ἐτοιμασθῶσι πλοῖα, ἐπιβιβάζεται καὶ διευθύνεται πρὸς τὰς εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ κρατῆρος κειμένας οἰκίας, ἵνα ἐκ τοῦ πλησίον σπουδάσῃ τὸ μέγαλοπρέπε φαινόμενον. Θερμὴ τέφρα, ἧς ἡ θερμικρασία αὐξάνει καθόσον προχωροῦσι, καλύπτει τὰ πλοῖα, πεπυρακτωμένοι δὲ λίθοι πίπτουσιν ἐκ διαλειμμάτων ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων. Ἐντρομος ὁ πρῶρος θέλει νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ ν' ἀποκακευθῇ τῆς κινδυνώδους ἀκτῆς. Ἄλλ' ὁ Πλίνιος ἀποκρίνεται διὰ τῶν γνωστῶν λόγων· «Ἡ τύχη εὐνοεῖ τοὺς τολμηροὺς». Ὁ φυσιοδίφης ἀποβιβάζεται καὶ θεωρεῖ μακρόθεν τὰς ἐκ τοῦ κρατῆρος ἐξερχομένας ἀπειλητικὰς φλόγας. Ἀναπαύεται ἐν τινὶ οἰκίᾳ, ἣν ἀναγκάζεται νὰ ἐγκαταλείψῃ ἅμα τῇ πρώτῃ ἔνθα καὶ τοῦ σεισμοῦ καὶ τῶν ἀδιακόπως πιπτόντων πεπυρακτωμένων λίθων. Αὐτὸς καὶ οἱ σύντροφοί του ἵνα προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῶν ἠφαιστείων τούτων βλημάτων, δένουσι διὰ ταινιῶν προσκεφάλαια ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, ἀλλὰ χειμάρροι λάβας βέουσι ἤδη πανταχόθεν μέχρι τῆς θαλάσσης καὶ πληροῦσι τὸν ἀέρα φλογῶν καὶ δηλητηριωδῶν ἀερίων. Πάντες τρέπονται εἰς φυγὴν· ὁ Πλίνιος ἴσχυται ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ περικυκλοῦται ὑπὸ νέφους θεϊκῶν ἀτμῶν, ἀσφυξίαν δὲ αἰσθανόμενος διατάττει δύο δούλους νὰ ὑποστηρίξωσιν αὐτὸν, εἶτα δὲ πίπτει νεκρός. «Τὴν μεθεπομένην ἡμέραν, λέγει Πλίνιος ὁ νεώτερος ἐν τῇ δεκάτῃ ἔκτῃ αὐτοῦ ἐπιστολῇ, τὸ σῶμά του εὐρέθη ὀλόκληρον ἄνευ τινὸς τραύματος καὶ φέρον τὰ ἐνδύματά του, ὡς εἶχον ἀφήσει αὐτόν. Ἐφαίνετο δὲ ὡς ἄνθρωπος κοιμώμενος μᾶλλον ἢ ὡς νεκρός».

Ἀπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τούτου συμβάντος, πλείστοι ἄλλοι ἔγιναν θύματα τῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν φύσιν ἀφοσιώσεώς των. Ἀναφέροντες παραδείγματά τινα, θὰ διηγηθῶμεν κατὰ πρῶτον τὴν συγκινητικὴν ἱστορίαν τοῦ Σουηδοῦ φυσιοδίου Ἀσσελκουίτ. Ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Διναῖος εἶχεν ἐκφράσει τὴν λύπην του, διότι ἡ φυσικὴ ἱστορία τῆς Παλαιστίνης ἦτο σχεδὸν ἄγνωστος. Ὁ Ἀσσελκουίτ, καίτοι φιλάσθενος ὢν καὶ ἀδύνατος, ἀπεφάσισεν ὁμως νὰ ὑποβληθῇ εἰς τοῦ ἀκόπους, οὗς συνεπάγεται τοιαύτη περιήγησις, ὡπὼς πληρώσῃ τὸ κενὸν τοῦτο

τῆς ἐπιστήμης· προητοιμάσθη δὲ ἀναγνώσκων ἐπὶ δύο ἔτη τὰ βιβλία τῶν περὶ Ἀνατολῆς πραγματευομένων βιβλίων καὶ ἐκμανθάνων τὰς γλώσσας τῶν χωρῶν ἃς ἐμελλε νὰ ἐπισκεφθῇ. Ὁ ζῆλος αὐτοῦ ἐπέσυρε τὴν συμπάθειαν πάντων, πολλοὶ δὲ τῶν κατοίκων τῆς Στοκόλμης καὶ τῆς Γοτεμβέργης συνεισέφερον δι' ἐράνου εἰς τὰς δαπάνας τῆς ἐπιχειρήσεώς του. Ἀποπλεύσας, ἀφίκετο εἰς Σμύρνην τὴν 26 Νοεμβρίου 1749. Ὁ νέος φυσιοδίφης ἔμεινεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ ἐν σχεδὸν ἔτος ἀδιαλείπτως περιηγούμενος τὴν Μαγησίαν καὶ τὸ Σίπυλον, μετὰ ταῦτα δὲ περιῆλθε τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐπισκέφθη τὴν Ροσέτην καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀποστέλλων εἰς τὰς ἐν Οὐβάλη καὶ ἐν Στοκόλμῃ ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν πλείστας ἐκθέσεις περὶ τῶν ἀνακαλύψεων αὐτοῦ καὶ τῶν παρατηρήσεων. Αἱ δύο αὗται ἀκαδημαίαι τὸν ἐξέλεξαν μέλος αὐτῶν. Ἐξελέχθη πρὸς τούτοις ὑψηγῆς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς τῆς Οὐβάλης, ἧτις εἶχεν ἤδη ἀναγορεύσει αὐτὸν διδάκτορα. Κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1751, ὁ Ἀσσελκουίτ ἀνεχώρησεν ἐκ Καῖρου καὶ περιῆλθε τὴν Παλαιστίνην, ἔνθα ἐμελέτησε τὸ μῆλον τῶν Σοδόμων καὶ τὴν ἀκανθὰν τοῦ Χριστοῦ καὶ συνέλεξε περιέργους τινας παρατηρήσεις περὶ ἀκρίδων. Χρονία βῆξ μετὰ συχνῆς αἰμοπτυσίας ἐδασάνιζεν αὐτόν. Συνετὸν ἦτο ἄρα νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ὁ φυσιοδίφης ἐφρόνει ὅτι δὲν εἰργάσθη ἐπαρκῶς ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης. Καί τοι ἔχων ἤδη πλουσίαν συλλογὴν φυτῶν καὶ πολλὰ δειγμάτα ἀφορῶντα εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, ἠθέλησε νὰ διερευνήσῃ τὴν Κύπρον, καὶ νὰ συναθροίσῃ ἐν Σμύρῃ καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ πλούτη, ἀλλ' ἡ νόσος κατέβηκε τὴν δραστηριότητά του, ἀπέθανε δὲ τριακόντουτῆς μόλις μακρὰν τῆς πατρίδος αὐτοῦ καὶ τῶν συγγενῶν.

Ἡ ἱστορία τοῦ Γάλλου φυσιοδίου Φιλίβερτου Κομμερσόνος (γεννηθέντος ἐν Chatillon-les-Dombes τῇ 18 Νοεμβρίου 1727) εἶναι ἐτι συγκινητικωτέρα. Ἀποπρωτάσας λαμπρῶς τὰς σπουδὰς του ἐν Μομπελιέρῳ, ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῷ 1755, τοιαύτην δὲ εἶχε κλίσιν πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, ὥστε ὁ πατήρ του τῷ ἐπέτρεψε νὰ ἐπιδοθῇ εἰς αὐτάς, καίτοι ἐπιθυμῶν νὰ γίνῃ ὁ υἱὸς του νομικός. Ἄμα ἐξεταθεὶς ὁ νέος Κομμερσὼν περιῆλθε τὰς Κηθέννας, τὰ Πυρηναια καὶ τὴν Ἐλβετιαν καὶ ἐπισκέφθη πάσας τὰς παραλίους τῆς Μεσογείου χώρας, βωτανολογῶν μετὰ τοσοῦτου ζήλου, ὥστε ὁσάκις παρετήρει ὅτι φυτὸν τι ἔλειπεν ἐκ τῆς συλλογῆς του, ἐπρομηθεύετο αὐτὸ διὰ παντός τρόπου, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ κινδύνου τῆς ζωῆς του. Ἡμέραν τινα ἐκρεμάσθη ἀπὸ τῆς κόμης εἰς δένδρον ὡς ὁ Ἀβεσαλὼμ, προσπαθῶν δὲ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν κρατούντων αὐτὸν κλάδων, ἐπέσει εἰς τὸν ποταμὸν, ἐν ᾧ παρ' ὀλίγον ἐπνίγητό. Ἄλλοτε,

θελών ν' ἀπεφύγη καταρράκτην, ἐκύλισεν ἐν τῷ
βαθέειρω. Ἐκ τῆς νεκρολογίας τῆς ἐκδοτικῆς ἐπι-
στομῆς.

Ἄλλ' ὅπως δ' ἀκάματος οὐτός περιηγητῆς ἤ-
γάπα τὴν σιλογογενειακὸν βιβλὸν ἐνούμφευσεν δὲ τῷ
1760. Νέα ἀποκρίθη ἐκ τοῦ *Charolais*. καὶ ἀθροί, ἐ-
γράφη πρὸς φίλον, ὅτι ζητῶν προῶτον ἦδη φυτὰ
ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ, εὗρον ἀνάκλιαν, ἣν προτί-
θειμι νὰ εἰσαγάγω ἐν τῷ ὀλίγῳ οὐχὶ εἰς τὸ βο-
τανολόγιόν μου ἀλλ' εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον.»
Δύω ἔτη μετέπειτ' ἡ σύζυγός του ἀπέθανε τε-
κνοῦσα υἱόν, ὁποῦ νῶτα νεκρολογίας τῆς ἐκδοτικῆς ἐπι-
στομῆς.

Ἡ Κομμερσὼν ταχέως ἐγένετο περιφημοῦς. Ὁ
μέγας Ἀνατολῆς προέτεινε αὐτῷ νὰ περιγράψῃ
χάριν τῆς βασιλείας τῆς Σουηδίας τὰ περιε-
γότερα εἶδη τῶν ἰχθύων τῆς Μεσογείου. Ὁ Κομ-
μερσὼν πρὸς ἀπάντησιν ἐξετέλεσεν ἐν τῶν σπου-
δαιωτάτων ἰχθυολογικῶν ἔργων τοῦ δεκάτου ὀγ-
δόου αἰῶνος. Ἐν Μομπελιερῷ ἱδρύσει λαμπρὸν
βοτανικὸν κήπον, ἐσχάτισθ δὲ μετὰ τοῦ Λα-
λάνδου καὶ ἐδέχθη μετ' οὐ πολὺ νὰ μετὰσχῇ ὡς
φυσιοδίφης τῆς περὶ τὴν γῆν περιηγήσεως, τῆς
ὑπὸ τοῦ *Bougainville* διευθυνομένης.

Καθ' ἣν στιγμήν ὁ Κομμερσὼν ἠτοιμάζετο ν'
ἀναχωρήσῃ, νέος τις ὑπὸ τῆς ὀνόματι *Baret-
Bonnetoi*, ὅστις διατελέσας παρ' αὐτῷ ἐπὶ δύο
ἔτη ἐγνώριζε τὰ φυτὰ αὐτοῦ καὶ τὰ βοτανολό-
για, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν προσλάβῃ εἰς
τὴν περιοδείαν του. Ὁ Κομμερσὼν διστασας κατ'
ἀρχὰς εἰσήκουσεν ὅμως τὴν παράκλησίν του.
Μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους οἱ ἀγνοιοὶ τῆς νήσου
Ἀίτης ἰδόντες τὸν *Baret-Bonnetoi*, ὃν πάντες
ἐπὶ τοῦ πλοίου ἠγάπων διὰ τὴν κομψιάν αὐτοῦ
συμπεριφορὰν, ἀνεφώνησαν «εἶναι γυνή!» Ὁ
Baret-Bonnetoi ἔφυγεν, ἀλλὰ, περιελθόντος του
ἐπεισοδίου τούτου εἰς τὴν ἀκοήν τοῦ *Bougain-
ville*, ὁ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ὑπὸ τῆς Κομ-
μερσὼνος ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν.

— Ἐγνώριζον, εἶπε, πόσους διέτρεχον κινδύ-
νους, ἀλλ' ἤμην μόνη κατ' ἐμὲ εἶχε καταλάβει ὁ
πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωσ.

Τυχούσα δὲ συγγνώμης, καθὼ ὑπηρετήσασα πι-
στῶς τὸν κύριόν της, ἐξηκολούθησεν ἐκπληροῦσα
τὰ καθήκοντα βοηθοῦ παρὰ τῷ Κομμερσὼνι, ὅς-
τις ἐκτιμῶν τὴν ἀρετὴν αὐτῆς, τῇ ἀφιέρωσε
νέον τι φυτὸν ὀνομάσας αὐτὸ *Barreian*. «Εἶναι,
λέγει, ἡ εἰκὼν τῆς φαρετροφόρου Ἀστειμίδος, ἅμα
δὲ καὶ τῆς ὀξυδερκῆος καὶ αὐστηρῆς Ἀθηναίης».

Ἐν Ρίω-ιανερῷ καὶ ἐν Βουνοσσάυρας ὁ Κομ-
μερσὼν συνέλεξεν ἀληθῆ πλούτη. Μετὰ εἴκοσι
καὶ ἐνὸς μηνὸς πλοῦν, ἀπὸ διήνυσσε δέκα χιλι-
ᾶδας λεύγας ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ *Ροχελφόρτης* ἀναχωρή-
σεώς του, ἀφίκετο εἰς τὴν *He de France* (νῦν
νῆσον *Μαυρικίου*), ἐνθα ὁ γινώσκων τῆς ἀποικίας
τόποτηρῆς *Poivre* τὸν ἐκράτησεν. Ὁ φυσιοδί-
φης ἐνετάλλη παρὰ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως
νὰ διερευνησῇ τὴν *Μαδαγάσκάρ*. «Ὅποια θαυ-
μασία χώρα! ἔγραψε πρὸς τὸν φίλον του Λα-

λάνδου· εἶναι ἀξία οὐχὶ περὶ οὐδέουτος παρατη-
ρητοῦ ἀλλ' ὀλοσλήρην Ἀκαδημιῶν».

Ἡ Κομμερσὼν ἐπὶ πλείους πλῆθος φυτῶν ἐν *Μα-
γαδάσκάρ*, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν *He de France* ἐν
ἔτει 1771, ἠτοιμάζετο δὲ νὰ τακτοποιήσῃ τὰ
ἐπιστημονικὰ αὐτοῦ ὄλκα καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς
Γαλλίαν ἵνα λάβῃ τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων του.
Ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἐκάλει αὐτὸν, ἀλλ'
ὁ κόπος καὶ ἡ ὑπερβολικὴ ἐργασία εἶχον κατα-
στρέφει τὴν υγείαν του, καθ' ὅν δὲ χρόνον ἐξε-
τέλετο μέρος τῆς Ἀκαδημίας ὁ Κομμερσὼν εἴ-
γεν ἐκπνεῦσαι πρὸ θανάτου ἠμερῶν ἐν τῇ *He de
France* (τῇ 24 Μαρτίου 1773). Πρὸ μηνῶν ἦδη
ἠσθάνετο ὅτι ἐπιλησάζετο τὸ τέλος τῆς ζωῆς του.
Αἱ ἐξῆς περιοποιεῖται ἐκ τῶν τελευταίων αὐτοῦ
πρὸς τὸν γαμβρὸν του ἐπιστολῶν, μαρτυροῦσι
βαθύτατον ἄλγος.

«Ἐὰν ἀποθάνω, σοὶ ἐμπιστεύομαι τὴν υἱὸν
μου, προσεύχου δὲ καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ. . . Μυριάκις
σε παρακαλῶ νὰ μοι γράψῃς περὶ τοῦ δυστυχοῦς
ὄρφανου μου. Μοὶ φαίνεται ὅτι με διαφεύγει καὶ
ζητῶ ν' ἀπολύσω αὐτὸν τελευταίον ἡδῆ».

Τὸν Κομμερσὼνα ἔκλαυσαν δύο μαρτύρες τῆς
ἀγωνίας του, οἱ δύο φίλοι καὶ συνεργάται αὐτοῦ,
ὁ ζωγράφος *Jossigny* καὶ ἡ πιστὴ *Baret-Bon-
netoi*. Αὕτη ἔφερεν εἰς τὸ φυσιολογικὸν μουσεῖον
τῶν Παρισίων τὰς συλλογὰς τοῦ ἀτυχοῦς φυσιο-
δίφου.

Ἡ Κομμερσὼν, λέγει ὁ *Cuvier*, ἦτο ἀνὴρ δρα-
στηριώτατος καὶ πολυμαθέστατος. Ἐὰν εἶχε
δημοσιεύσει ὁ ἴδιος τὰ ἀποτέλεσμα τῶν παρα-
τηρήσεών του, ἦθλε συγκραταθῆναι μετὰ τῶν
πρῶτων φυσιοδιφῶν. . . Αὐτηρότατον εἶναι
ὅτι αἱ συλλογαὶ αὐτοῦ ἐγκαταλείφθησαν, καθὼ-
τι ἐὰν εὐθὺς τότε ἐχρησιμοποιοῦντο, ἡ Γαλλία
ἦθλε καταλάβει ἐκτότε ἐπιφανῆ θέσιν μετὰ τῶν
ἑθνῶν τῶν συντελεσάντων εἰς τὴν πρόοδον
τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Τὰ ἔργα τοῦ Κομμερ-
σὼνος εἶναι ἀξιόλογα, ἀπορίας δὲ ἀξίον εἶναι
πῶς εἰς μόνος ἀνὴρ ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ το-
σαῦτα ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ καὶ ἐν θερμότητι
χώρᾳ. Ἡ ἀνατομὴ τῶν ἰχθύων εἶναι λίαν ἐπιπό-
νος ἐν θερμῷ κλίματι, καὶ ὅμως ὁ Κομμερσὼν
μετ' ἐκτάκτου ζήλου ἐξετέλεσε τὴν ἐργασίαν
ταύτην.

Ἀναγράφοντες τὰς λαμπρὰς πράξεις, ὧν ἀφορ-
μὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐπιστήμη, ὀφείλομεν νὰ ἀναφέρω-
μεν τὸν Βίκτωρα *Jacquemont*, τὸν ἀμύμητον ἄν-
δρα, τὸν χαριέντα καὶ εὐαίσθητον, τὸν τομῆ-
ρὸν καὶ καρτερικόν, ὅστις ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν ἐπι-
στήμην ἔρωτος φλεγόμενος, ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ
τοιᾶκοντα καὶ ἐνὸς ἔτους μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς
αὐτοῦ οἰκογενείας καὶ τῶν συγγενῶν. Ὁ *Jacque-
mont* ἀπεβιβάσθη εἰς Καλικούτην τὴν 5 Μαΐ-
ου 1829, εἰσῆλθε δὲ εἰς χώραν ἀγνωστον τότε
εἰς τὴν ἐπιστήμην. Ἐπὶ τρία καὶ ἡμισυ ἔτη περι-
ῆλθε τὰς πεδινὰς καὶ τὰς ὄρεινὰς χώρας τῶν Ἰν-

διών, και διατρέψας ἐν Κασχεμίρῃ διηρύνησε τὰ ἱμαλάια ὄρη. Τίς δὲν γνωρίζει τὴν σήμερον διὰ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Jacquemont τὴν θαυμασίαν Ὀδύσειαν φυσιοδίφου τοῦ ἐν Παρισίαις Μουσειῶν, ὅστις ἔχων ἀντιμιθίαν ἐξ χιλιάδων φράγκων κατ' ἔτος, ἀνεφάνη ἐν μέσῳ τοῦ πολυτελοῦς βίου πλουσίων ἀλλοδαπῶν και ἐπεσκέφθη τοὺς ἀνακτας τῆς παρακμασάσης Ἰνδίας προσπαθῶν νὰ φέρῃ ἀξιοπρεπῶς τὸ γαλλικὸν ὄνομα ἀπέναντι τῆς λαμπρότητος τῆς ἀσιατικῆς αὐτῶν πολυτελείας; Τίς δὲν ἀνέγνωσε τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ, ἐν αἷς μετὰ σκωπτικῆς χάριτος ἅμα δὲ καὶ κρίσεως ὀρθῆς περιγράφει ὅσα εἶδε;

Κατὰ τὴν περιήγησίν του ταύτην ὁ Βίκτωρ Jacquemont δὲν ἠμέλησε τὴν ἐπιστήμην, οὐδ' ἀπέτρεψαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀποστολῆς του αἱ δυσχέρειαι καὶ ὁ κόπος. Μέρος τῆς περιουσίας του ἐξέτελεσεν ἐπιππος μετὰ δύο σπαχιδῶν προπορευομένων, διέκοπτε δ' ἐνίοτε τὴν πορείαν του, ἵνα σημειώσῃ τὰς παρατηρήσεις του καὶ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἐρεῦνας του. Τὸν Jacquemont ἐμέμφθησαν πολλοὶ ὡς μὴ ἐργασθέντα ἀρκούντως ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ἡ ἀδικία αὐτῆ μορφή ταχέως ἔπεσε. Τῷ ὄντι, συνήγαγε πλείστην ὕλην, ὡς δὲ πρὸς τὸν πατέρα του ἔγραφε, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ «τὰ πρὸς ἐργασίαν», ἀλλὰ δὲν ἦτο πεπωμένον νὰ δρέψῃ ὁ ἀτυχῆς τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του. Ὀδυνηρὰ νόσος ἐβασάνισεν αὐτὸν ἐπὶ δύο ἔτη καὶ ἐπέφερε τέλος τὸν θάνατον.

Ὁ Βίκτωρ Jacquemont ἀπέθανεν ἐν Βομβάῃ, ἀπὸ ὑπέφερε φρικτὰς ὀδύνας, ἡμεῖς δὲ θαυμάζομεν τὴν καρτερίαν, ἣν ἀπέδειξε. Καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ἔτι τῆς ζωῆς του ὥραν ἐφάγη ἀτάραχος, ἔγραφε δὲ πρὸς τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Προφύριον «Τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου, ἐάν πράγματι πλησιάζῃ, εἶναι ἡσυχον καὶ γαληνιαῖον. Ἐάν ἦσο ἐδῶ καὶ ἐκάθησο ἐπὶ τῆς κλίνης μου μετὰ τοῦ πατρός μας καὶ τοῦ Φρειδερίκου, θὰ ἠσθάνομην μεγίστην λύπην καὶ δὲν θὰ ἠτένιζον τὸν θάνατον μετὰ τοσαύτης καρτερίας καὶ ἀταραξίας. Παρηγορήθητι καὶ παρηγόρησον τὸν πατέρα μας, παρηγορήσατε ἀλλήλους, φίλοι μου! Ἄλλ' ἐξήντηλθην γράφων τὴν ἐπιστολὴν ταύτην. Πρέπει λοιπὸν νὰ σᾶς ἀποχαιρετίσω. Χαίρετε! Ὡ πόσον σᾶς ἀγαπᾷ ὁ ἀτυχῆς σας Βίκτωρ! Χαίρετε καὶ πάλιν».

Ὁ θάνατος ἔπαυσε τὰ δεινὰ τοῦ Jacquemont. Ὁ μάρτυς οὗτος τοῦ καθήκοντος ἀπέπνευσε μετ' οὐ πολὺ.

Ἀρσόμενοι καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιστημῶν παραδείγματα τινὰ αὐταπαρνήσεως, μνημονεύομεν ἐν πρώτοις τὸν ἀστρονόμον Chappe d'Auteroche, οὗ ὁ πολυέργος καὶ χρήσιμος βίος προῶρως διεκόπη.

Ὁ ἀββάτης Ἰωάννης Chappe d'Auteroche ὦν ἐκ τῶν νεωτέρων μελῶν τῆς Ἀκαδημίας τῶν

ἐπιστημῶν, ἐξελέχθη ὑπὸ τοῦ σώματος τούτου ὅπως μεταβῆ εἰς Τοβόλσκην τῆς Σιβηρίας καὶ παρατηρήσῃ ἐκεῖθεν τὴν διάβασιν τῆς Ἀφροδίτης κατὰ τὴν 6 Ἰουνίου 1761. Ἀναχωρήσας ἐκ Παρισίων περὶ τὰ τέλη τοῦ 1760 ἐφθάσεν εὐκόλως εἰς Πετρούπολιν. Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ταξειδίου του ἀπὸ τῆς ῥωσικῆς πρωτεύουσος μέχρι τῆς Τοβόλσκης ὑπῆρξεν ἀπεναντίας λίαν ἐπίπονον. Ἐν διαστήματι δώδεκα ἡμερῶν διήνυσεν ἐπὶ ἐλκύθρου πλέον τῶν τριῶν χιλιάδων χιλιόμετρων παντοῖα ἀπαντῶν προσκόμματα. Ἡ μεταφορὰ τῶν ἐργαλείων του καὶ δυσχερῆς ἦτο καὶ ἀνησυχίαν οὐ μικράν τῷ ἐπέπνεεν, ἀλλ' ὅμως χάρις εἰς τὴν καρτερίαν αὐτοῦ καὶ τὴν δραστηριότητα ἀφίχθη ἐγκαίρως εἰς τὴν πρὸς ὃν ὄρον. Τὴν 5 Ἰουνίου πυκνὰ νέφη ἐκάλυψαν τὸν ἥλιον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ δι' ὅλης ἔτι τῆς νυκτός. Ὁ Chappe ἠσθάνετο μεγίστην ἀνησυχίαν... «Τὸ φαινόμενον τοῦτο, λέγει, τὸ πρὸ μᾶς ἑκατονταετηρίδος προσδοκώμενον, μετὰ πόθου περιεμένετο ὑπὸ πάντων τῶν ἀστρονόμων. Νὰ ἐπαινέθω εἰς Γαλλίαν χωρὶς νὰ ἐκπληρώσω τὸν σκοπὸν τῆς περιηγήσεώς μου, νὰ στερηθῶ τοὺς καρποὺς τῶν κινδύνων οὓς διέτροξα, τῶν κόπων οὓς ὑπέστην ἐπιτυχίαν ἐλπίζων, νὰ ψευθῶ τῆς ἐλπίδος μου ταύτης, τοῦτο δὲ ἕνεκα νέφους, ἐνῶ τὰ πάντα ἔδαινον κατ' εὐχὴν! Βαθέως αἰσθάνομαι τὴν τοιαύτην θέσιν μου».

Ἄμα τῇ αὐγῇ τὰ νέφη διελύθησαν, ὥστε ὁ Chappe μόνην τὴν πρώτην ἐπαφὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ, παρατήρησε δὲ πάσας τὰς λοιπὰς τοῦ φαινομένου φάσεις.

Κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν του ὁ ἀστρονόμος δὲν εἶχε παρατηρήσει μόνους τοὺς ἀστέρας, ἐξ δὲ ἔτη μετὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπάνοδόν του ἐδημοσίευσεν ἀφήγησιν τῶν περιπετειῶν τοῦ ταξειδίου του μετὰ περιεργοτάτων εἰδήσεων περὶ τῆς ἀσιατικῆς Ῥωσίας. Ἐν αὐτῇ ἀπεκάλυψεν ὅσα ἡ μεγάλη Αἰκατερίνη ἐπιμελῶς ἐκρυσσε, καταδεικνύων τὸ ἀπεχθές βαρβάρου κυβερνήσεως καὶ εὐγλώττης συνηγορῶν ὑπὲρ τῶν καταπιεζομένων λαῶν. Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ῥωσίας, ἣτις εἶχε προστατεύσει αὐτὸν, μεγάλως προσβληθεῖσα ἐκ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης, ἐξεδιέκθη γράφουσα ἡ ἴδια γαλλιστὶ πραγματείαν δημοσιευθεῖσαν ἐν Ἀμστελοδάμῳ, ἐπιγραφομένην δέ «Ἀντίδοτον, ἦτοι ἔλεγχος τοῦ λαμπρῶς τετυπωμένου ἀλλὰ κακῶς τρεχοῦς βιβλίου τοῦ ἐπιγραφομένου Περιήγησις ἐν Σιβηρίᾳ ἐν ἔτει 1761 ὑπὸ Chappe d'Auteroche». Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς κρίνων πᾶς τις ἐννοεῖ ὅποιον τὸ πνεῦμα τοῦ βιβλίου τούτου, ὅπερ ἐγράφη ὑπὸ γυναικὸς μεγαλοφυοῦς μὲν βεβαίως ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς πρὸς αὐτὴν κολακείας τυφλωτούσης. Ἦτο δητικώτατος λίβελλος, τοῦ ὁποῦ ἀρκεῖ νὰ παραθέσωμεν μίαν μόνην περικοπήν.

«Τὸ ἀστεροσκοπεῖόν του, λέγει ἡ Ἄνασσα περὶ τοῦ Chappe ὁμιλοῦσα, ἀπέιχε τῆς πόλεως

κατὰ ἐν μὲν ὅλῳ τῆς τέταρτον λεύγας, προσεκάλεσε δὲ τὴν πόλιν ὄλην καὶ τὰ προάστεια. Τοσοῦτον δὲ συνέβη εἰς πλῆθος, ὥστε ἀπορίας ἄξιον εἶναι ἐὰν ἢ παρατήρησις τοῦ ἔγινεν ἀκριβής, καθότι ἐφ' ἑσὸν διήρκεσεν ἡ ἀβέβαιος παρατήρησις, ἐκάλει τὸν σημειωτὴν, συνζήτηται μετὰ τῶν παρόντων, ἀπεκρίνετο εἰς τὰς πρὸς αὐτὸν ἀποτεινομένας ἐρωτήσεις, ἐγέλα μετὰ τῶν γελωτῶν, περιεποιεῖτο τὰς κυρίας καὶ ἐφιλονεικεί μετὰ τοῦ κυρίου **Ηαβλόδσκη** περὶ τῆς ἀποκαλύψεως καὶ περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου. Ἡ μεγάλη Αἰκατερινὴ ἐφάνη ἀδικος. Καὶ δύναιται τις μὲν εἰσὺς ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ἐντελῆ ἀκριβείαν τῶν παρατηρήσεων τοῦ **Chappe**, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ν' ἀρνηθῆ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτοῦ καὶ τὸν ζῆλον ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης, χάριν τῆς ὁποίας ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του.

Ἐνταῦθα 1769 τὸ φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ὁ **Chappe** εἶχε παρατηρήσει ἐν Σιβηρίᾳ, ἐπρόκειτο ν' ἀναφανθῆ ἐκ νέου, τόπος δὲ κατάλληλος πρὸς παρατήρησιν αὐτοῦ ἦτο ἡ Καλιφορνία. Ὁ **Chappe d'Aueroche**, τοῦ ὁποίου ὁ ἐπιστημονικὸς ζῆλος δὲν εἶχεν ἐλαττωθῆ, προσέφερεν ἑαυτὸν ἐκ πάλιν, καὶ παντοιοτρόπως ἐταλαιπωρήθη ἐν χόρῳ ἀγνώστῳ περὶπου καὶ σχεδὸν ἀγρία. Ἡ Καλιφορνία ἀνῆκε τότε εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ **Chappe** ἀνεχώρησεν ἐκ Κἀδικος τὴν 18 Σεπτεμβρίου 1768 μετὰ δύο ἀξιωματικῶν τοῦ Καρόλου Γ'. Ὁ πλοῦς διήρκεσεν ἑβδομηκοντα καὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Ἀποῦ ὑπέστη μεγίστους κόπους καὶ κακοπάθειαν, ὁ ἀστρονόμος κατώρθωσε νὰ σῆσῃ τὰ ἐργαλεῖά του, καὶ ἔφερε τὰς παρατηρήσεις του εἰς αἴσιον πέρας. Τὴν 6 Ἰουνίου 1769 ὁ οὐρανὸς ἦτο αἰθριώτατος, οὐδεμίαν δὲ τῶν φάσεων τῆς τοῦ Πλανήτου διαβάσεως ἔμεινεν ἀπαρατήρητος.

Ὁ **Chappe d'Aueroche** ἐπέτυχε λοιπὸν καὶ πάλιν, ἀλλ' ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐπιδημίαν τὴν μαστιχοῦσαν τότε τὴν Καλιφορνίαν. Βώθη ἰδύως καὶ εἶχε σχεδὸν ἀναρρώσει, ὅτε θελήσας νὰ παρατηρήσῃ τὴν ἐκλείψιν τῆς 18 Ἰουνίου, καίτοι ἠδύνατος ὢν διήλθε τὴν νύκτα ἐξετάζων τὸν οὐρανόν. Τὴν ἐπαύριον προσεβλήθη ἐκ νέου ὑπὸ τῆς νόσου, κατακλιθεὶς δὲ ἐπὶ κρεμαστῆς κλίνης ἀπέπνευσεν ὑπολογίζων τὰς φάσεις τῆς ἀρτί συμβάσεως ἐκλείψεως. Ὁ χάρτης ἐφ' οὗ ἔγραψεν ἐξέπεσε τῶν χειρῶν του. «Γνωρίζω, ἔλεγε πρὸ μικροῦ, ὅτι ὀλίγας μόνον ὥρας ἔχω γὰρ ζῆσαι, ἀλλ' ἀποβήσκω εὐχαριστημένως, καθότι ἐξεπλήρωσα τὴν ἀποστολήν μου».

Ὁ νεωτεριστὴς, ὁ θέλων γὰρ φωτίσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, νὰ καταστρέψῃ τὰς ματαιὰς προλήψεις, νὰ γονιμοποιήσῃ τὴν ἀνθρωπίνην διανοίαν ἐνσπειρών ἐν αὐτῇ νέας ἰδέας, ἀπαντᾷ προσκόμματα ἄλλοια μὲν ἀλλ' οὐχ ἡτέρον φοβερὰ. Ἡ ζηλοτυπία, ὁ φθόνος, τὸ μῖσος καταφέρονται κατ' αὐτοῦ, ἡ δ' ἐπιτηδείως ἐκμεταλλευομένη ἀμάθεια ἀδικόπως τὸν ἀπειλεῖ. Ὁ Γα-

λιλαῖος καταδιώκεται, ὁ Παλιὸς φιλακίζεσθαι, ὁ **Ramus** φονεύεται κατὰ τὴν ἀπαίσίαν ἡμέραν τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου, ὁ **Στέφανος Δολέφ** καίεται ἐπὶ πυρᾶς ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Ἐξετάσεως. Τοιαῦτα ἔπαθον δυστυχῶς οἱ πλεῖστοι τῶν μεγαλοφυῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Σωκράτης ἐπιτοκῶνειον, ἐπεδόθησαν εἰς ἐπιχειρήσεις πρῶτους καὶ ἠσπάσθησαν νέας ἰδέας.

Οἱ φυσικοὶ καὶ οἱ χημικοὶ, οἱ διερευνῶντες τὴν φύσιν διὰ πειραμάτων, ἐκτίθενται εἰς κινῆδύνους ἄλλης φύσεως. Τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἐπιχειροῦσιν ὑποβάλλουσιν αὐτοὺς ἐνίοτε εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν στοιχείων, ἅτινα μελετῶσιν ἢ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἃς κινεῖσιν.

Τὴν 7 Αὐγούστου 1753 ὁ σοφὸς γραμματεὺς τῆς ἐν Πετροῦπόλει Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν **Richmann**, θέλων νὰ παρατηρήσῃ τὸν ἤλεκτροσμον τῶν νεφῶν, ἐπλησίασε μεταλλικῆν στήλην ἐστημένην ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ αὐτοῦ, ἧς ἡ ἀκρὰ ἐξεῖχε τῆς στήλης. Παρ' αὐτῷ ἴστατο καλλιτέχνης ὀνόματι Σολοκῶβ, ὅστις παρευρίσκατο εἰς τὸ γινόμενον πείραμα, ὅπως διὰ ζωγραφημῆτος συντέλεσθ' εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ. Ὁ καιρὸς ἦτο θυελλώδης. Μαῦρα κεραυνοφόρα νέφη αἰωροῦντο ἐν τῷ ἀέρι. Ὁ **Richmann** πλησιάζει τὸ ἐπὶ τῆς μεταλλικῆς στήλης εὐρισκόμενον ἤλεκτροσκόπιον, παρעὺς δὲ κυανόχρους πυρίνη σφαῖρα ὡσεὶ γρόνθος τὸ μέγεθος, ἐξέρχεται τοῦ ἤλεκτροσκοπίου καὶ κεραυνοβολεῖ τὸν ἀτυχῆ καθηγητήν. Ὁ Σολοκῶβ πίπτει ἐν τῷ ἄρα, ἀλλ' ἀναλαμβάνει μετ' ὀλίγον τὰς αἰσθήσεις του. Ὁ **Richmann** ἦτο νεκρὸς.

Ὁ κεραυνὸς εἰσελθὼν διὰ τῆς κεφαλῆς διέπερασέ τὸ σῶμα ὅλον κατὰ μῆκος καὶ ἐξῆλθε διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός. Ὀλίγα σταγόνες αἵματος ἐφαίνοντο περὶ τὴν πληγὴν, ἣν ὁ **Richmann** ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ ποδός ὑπῆρχε κυανοῦς μώλωψ εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχε πρυπθῆ τὸ ὑπόδημα. Τὸ ἔνδυμα τοῦ Σολοκῶβ εἶχεν αὐλακωθῆ ὑπὸ τοῦ πυρός, ἡ δὲ πεπυρακτωμένου σώματος.

Τὴν 30 Δεκεμβρίου 1840 ὁ Ἐρβύ, νέος παρασκευαστὴς τῆς χημείας παρὰ τῆ φαρμακευτικῆ σχολῆ, διέλυεν ἀνθρακικὸν ὀξύδι διὰ τῆς συσκευῆς **Thilorier**. Τὸ πείραμα ἔβαινε καλῶς, ὅτε ἠκούσθη φοβερὰ ἐκρηκτικὴ. Ἡ ἐσωτερικὴ πίεσις ὑπερέσχυσε τῆς ἀντιστάσεως τῶν πλευρῶν τοῦ μηχανήματος, τοῦτο δὲ ἐθραύσθη καὶ ἀπέκυψε τοὺς δύο πόδας τοῦ Ἐρβύ. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπέπνευσεν.

Ὁ ἀνὴρ, ὁ εἰσαγὼν ἐφευρέσιν ἰσχυρὰ μηχανικῆν, ἧτις μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς νέον ἐργασίας ἐργαγόν, ἔχει καθ' ἑαυτοῦ πάντας τοὺς εἰς τὰς παλαιὰς συνηθείας ὑπέκοντας, οἵτινες τυφλοὶ ὄντες δοῦλοι αὐτῶν ἐξανίστανται κατὰ τῆς ἀπελευθερώσεως. Τοῦ Διονυσίου Παπίνου τὸ ἀτρόπιο συντριβούσιν οἱ λεμβούχοι τοῦ Ἐθνικοῦ, τὸν

Jaquari άπειλουσιν οι εργαται του Αυου. Δεν καταφέρονται δε κατά της έικανότητας μόνον οι κοινοί των ανθρώπων. Οι πεφωτισμένοι άνδρες και αυτοί δε οι εύφύστατοι παρασύρονται ενίοτε υπό του πνεύματος πούπου της αντιδράσεως και απόρολιπουσιν την νέαν έφευρέσιν.

Ο Φούλτων πρότείνει την χροσίν των ναυκλάστρων εις τό Διεύθυντήσιον (Directoire), ός περ άποποιείται αυτά. Ο Volüey, ό Laplace και ό Monge διορίζονται υπό του πρώτου υπάτου εις έξεταστικήν επιτροπήαν. Ο Φούλτων παρούσιάζεται ενώπιον αυτών και εξηγεί τό σύστημά του· πειράματα γίνονται εν Βρεστρ, αλλά μετά τινας δοκιμάς άνεπαρκείς ό Βουναπάρτης άποσύρει άπί αυτου την ενδοιάν του.

Ο περιώνυμος άστρονόμος Λαγαυ ήπέπεσεν εις τό αυτό σφάλμα άνηθείς τους σιδηροδρόμους εις μεταγενεστέρα, δι' εποχήν ό Babinet έσθεάωσεν ότι ή τοποθέτησις ήλεκτροικού καλωδίου εν τώ Αικεανώ ήτο επιγελμασος παθολόγως καθ ήσαν ούκ άνίγα επίση σφαγιάζει θύματα. Ο Βατρός εν καιρο έπιδημίας, ό δούκτης εις τά βάθη της γης, εκτιθενται και αυτοί εις τον θάνατον.

Η θύσα των μαρτύρων τούτων της προόδου, οιτινες ως στρατιώται πίπτουσι χάριν πής επιστήμης, κινεί τον σία του ήμων και την συμπάθειαν, αλλά δεν πρέπει και να προηή ήμας.

Τίς εξ ήμων ήθελε ποτε διατάσει να όπλισθ ή ύπερ της άπειλουμένης πατρίδος, έπί τή προφάσει, ότι φοβείται τον θάνατον, οι οι προπάτορες αυτου έτυγον επί του πεδίου της μάχης; Ο ήρωισμός των ήμετέρων προγόνων μακράν του να καθιστά ήμας άνάνδρους, οις τρηλατεί ήμας άπεινανσίας διά του παραδέγματος.

Ούτω και εν τή επιστήμη. Ένοχος είναι ό άρνούμενος ό άνόληξ ή τή χείρα, ένα μη τυχόν διεκφυγών αι άνήθειαι, τάς όποιάς κρατεί. Άνάδρος είναι ό ύπογώνων ενώπιόν της εργασίας και του καθήκοντος, διά μόνον τον λόγον ότι οι προ αυτου εργαθέντες έταλαιπωρήσαν.

Ο βίος των μεγάλων της επιστήμης εργατών παρακινεί ήμας εις τό πράττειν τά καλά διδάσκειν όπω ή περ ή την έργασίαν καρτεία και ή επιμονή θεξασφαλίζουσι την επιτύχιν, ενίοτε δε και όνα πληροποι την μεγαλοφυάν. Όπως δή ποτε ή έργασία παρέχει ήμιν πηγήν άνεξάντηλτον ισχύος και παραγοιάς. Ούτω προκινεί δια της μελέτης, λέγει ό Augustins Thierry, διερχόμεθα τάς κακάς ήμέρας και δεν αισθανόμεθα τό άχθος αυτών. Ούτω πως ό διετυθόμεν ήμερας αυτοί την ήμεραν άρχισα και άπαν ώμεν εύγενος την ζωήν. Τυφλός ών και άπάσχων σχεδόν άδολκεί παρος όδύμαζεν να ύπολόγησεν (ταύτα δε) παρήτεμόυκ λεγόμενός δεν ήλκεν γέννησαι ύποφίας) όαν ύπαρξεν εν τώ φασματωτάτω των ύλικών άπολαύσεων, άνωτερόν του πλούτου

και αυτης επι της υγείας, τούτο δε είναι ό προς την επιστήην έρωσ και ότ ίνα κείν έκείν εν τή ενισχύει δε ήμας και έτερόν τι. Παλαί των αιτιών αυτίας συνετέλουν άλλοτε εις τάς θειοπαθήσεις των μαρτύρων της επιστήμης, εκλείπτουσιν όσημέραι εκ των νεωτέρων καινωνιών.

Ένοσόμεν τάς αιτίας εκείνας τάς έχούσας την άρχην αυτών ούχι εν τοις στοιχείαις, αλλά εν αυτώ τώ ανθρώπ, εν πη άμαθειά και εν ταίς προλήσειν αυτου. Οί διώγμοι, οι τοσαυτά κατά το παρελθόν σφαγιάσαντες θύματα, δεν έπραξι λούσιν πλέον τον νεωτερίζοντα. Ούδεις γινωρίζει αυτους την σημερον. Τούς Αιβιγιστώνας κατά βάλλουσα μεν και τώρα οι πυροστοί έπί του πεδου των άλλων αυτών, αλλά ούδένα του λαπου και απήφορανο Κολόμβους δεσμεύει τό μέτρος και ή άδικία. Έπαινος δε όφειλεται εις τον Bernardin de St Pierre ειπάτα τους πασηγόρους τουτους λόγους· Οί ήμέτεροι προγονοι διήλθον τον αυτηρον αιώνα, ήμετες δι' έχομεν έμ προς τον χωρσών.

Ο ενόσημα Κ ή ότ ή ούτε ενισχύει τον προόδου αιώνος ό Riquet ό κατασκευαστής την Μεσογείου ενωδωρυγα την διασχίζουσαν την Γαλλίαν και ενούσαν τον Ατλαντικόν μετά της Μεσογείου, άπέθανεν άφου έδαπάνησε πάσαν αυτητην περιουσίαν. Η μεγάλη αυτη επιχείρησις επιθροσά επι και αυ τον θαυμασμόν του κόσμου.

Ο Riquet μόνον έοργασίον έχων τον διαβήτην αυτου, λέγει ό Daguesseau, αφιέρωσεν εις τό έργον του το πόν βίον αυτου, βίον καρτερικών, μεγαλοφυή και πλήρη πίστεως. Άπέθανε δι' εκ του κόπου καθ' όν χρόνον να πεπρατο ύπο σχεδόν ή διαωυξ. Έπερ του γιγαντιαίου τούτου έργου έδαπανήθησαν δεκα έπτά εκατομμύρια φράγκων, ό δε Riquet θυσιάσας άπασαν αυτου την περιουσίαν άφισε χάρος δύο εκατομμύρια. Η επιχείρησις μου, πορφαρι προς τον Κολόμβου ή 1667, είναι τό πορφαρις μου, τόνον, δι' αυτης επιδιώκα την δόξαν και την ήμετέραν εύαρέσκειαν, ούδ' άλλως δι' τό κέρδος. Επιθυμώ να άφήσω εις τά τέκνα μου καλήν φήμην ούχι δε και μεγάλα πλούτη.

Ο εν έσχάτη πενηθάνατος ποιούτου άνδρος καθ' όν χρόνον πλουτίζεσ την πατρίδα αυτου, είναι βεβαίως άξιόθε ήμηπος, αλλά δεν άνήκει εις την ήμετέραν εποχήν. Οί φερδιάνδοι Αεσσηφοί οι εκτελούντες μεγάλα έργα, οι Δαρβίνοι οι ανακαλύπτοντες νέας ιδέας, οι πεδυστοχούσιν εν τώ δεκάτω ενάτω αιώνι ουτε καταδιώκονται. Οι έξαχοι άνδρες οι εις την δόξαν της πατρίδος αυτών συνετελούντες καθ' ύπερ της άνθρωπότητος έργάζόμενοι έπί σύροσιν τον κοσμοσθεσμεν και τον ανακαλύπτον συμποκτιών αυτων ζωνών. Εν μόνη λίπον σχεδόν περ πάροδου της έλευσ μεν αυτου τής ενδότησής αυτου εις τήν προόδου ή γωνίζομεν αυτη ενδότησ ή ανδύκων και δυσχερευών και προσηγοριών παντός εκταυς, οι δε άγωνες

αὐτῶν χινοῦσι τὸν θαυμασμὸν ἅμα δὲ καὶ παροτρύνουσιν εἰς τὴν δραστηριότητα.

«Υπάρχει τι, εἶπεν ὀρθῶς ὁ φιλόσοφος, ὠραιότερον τῆς φύσεως, ὠραιότερον τῆς τέχνης, ὠραιότερον καὶ αὐτῆς τῆς ἐπιστήμης, τοῦτο δὲ εἶναι ὁ τῆς ἀτυχίας ὑπερισχύων ἄνθρωπος».

Μὴ λησμονώμεν τέλος καὶ τὸ λεχθέν ὑπὸ τοῦ Βιαντος, ἐνός τῶν ἐπτά σοφῶν τῆς Ἑλλάδος: «Ατυχίας ὁ ἀτυχίαν μὴ φεῶν».

ΕΙΛΙΑ Σ. ΣΟΡΤΕΟΥ.

Ἐκτὸς τὴν Πεντηκοστήν

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

ἐν τοῖς δήμοις Δωρίου καὶ Αὐλώνας¹.

Τὴν παραμονὴν τῆς Πεντηκοστῆς, ἡμέραν Σάββατον (Ψυχασάββατον καλούμενην), εἰς τοὺς ναοὺς ἀπαντῶν τῶν χωρίων τῶν δήμων Δωρίου καὶ Αὐλώνας, ὅπου κείνται τὰ νεκροτάφει, τελεῖται τακτικὴ λειτουργία, εἰς ἣν παρευρίσκονται ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων. Ἀπὸ πρῶτας τὰ μνήματα τῶν νεκρῶν στολιζονται ἀπὸ ἐψημένα κρέατα ἀρνῶν καὶ προβάτων, ἀπὸ ἄρτους καὶ οἶνου, καὶ περιστοιχίζονται ἀπὸ γυναῖκας συγγενεῖς τῶν τεθνεώτων θηνοῦσας αὐτοὺς μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας οἱ ἱερεῖς, ἐνδεδυμένοι τὴν στολὴν τῶν καὶ μεταβαίνοντες ἀπὸ τῆς πόρῃς εἰς τὸ ναὸν, ἀναγινώσκουσι τὰς κεκανονισμένας προσευχὰς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ μνημονεύουσι τῶν ὀνομάτων τῶν κεκηρυγμένων, ἅτινα σημεῖονται εἰς τεμάχια χάρτου (ψυχολογίου καλούμενου) μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς ἱεροτελεσίας ταύτης οἱ μὲν ἱερεῖς ἀπέρονται οἰκᾶδε, λαμβάνοντες συνήθως τὴν πλάτῃν ἐκ τῶν εὐθήμερων κρεάτων καὶ τεμάχιον ἄρτου, τὰ δὲ ἐπὶ τῶν τάφων κρέατα, οἱ ἄρτοι καὶ οἱ οἶνοι διανεμονται εἰς τοὺς ἐξωθεν τοῦ ναοῦ ἱσταμένους χωρικούς, οἵτινες λαμβάνοντες αὐτὰ συγχωροῦσι τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων, εἶτα δὲ ἀπέρονται καὶ οὗτοι. Εἰς τὰ χωρία ὅμως Σουλιά, Βαρυπόπι καὶ Κουβελον οἱ λαμβάνοντες τὰ κρέατα κλπ. συνέρχονται εἰς τὰ περίε τῶν ναῶν κεφαλόβουσα τῶν χωρίων τούτων καὶ ἐκεῖ εὐθυλοῦσιν. Εἰς τὴν εὐθυλίαν λαμβάνουσι μέρος καὶ αἱ πρὶν θηνοῦσαι ἐπὶ τῶν τάφων γυναῖκες, ἐκτὸς τῶν πρὸ μικροῦ ἀπολεσασάν συγγενεῖς ἢ ἑορτῆ αὐτῆ, γνωστῆ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ροσαλιού», δὲν τελεῖται μόνον εἰς τοὺς δήμους Δωρίου καὶ Αὐλώνας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Τριφυλίαν καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου, τὴν Ὀλυμπίαν, τὴν Ἠλείαν, τὰς Πάτρας, τὰ Καλάβρυτα κλπ. πρὸ τινῶν δ' ἐτῶν ἤρχισε νὰ περιορίζηται εἰς ὀλίγα μέρη.

1. Οἱ δήμοι Δωρίου καὶ Αὐλώνας (τῆς ἐπαρχίας Τριφυλίας) περιλαμβάνουσιν 22 χωρία καὶ 1840 οἰκογενεῖς. ἔχουσι δὲ 31 ἐκκλησίας, 4 δημοτικὰ σχολεῖα ἐν τοῖς κυριώτεροις χωρίοις καὶ ἀνὰ ἕνα γραμματοδιδασκαλεῖον ἐν τοῖς λοιποῖς, πληρωνομένους ἐξ ἐκάστης κοινότητος. Οἱ κάτοικοι τῶν δήμων τούτων εἰσὶν ἀλβανικῆς καταγωγῆς, καὶ σημεῖονται ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ γενναϊότητι.

Καὶ περὶ μὲν τῆς λέξεως «Ροσαλιού» ἄλλοι μὲν λέγουσιν ὅτι εἶναι λέξις καὶ ἑορτῆ ἀλβανικῆ, μνημονευομένη καὶ παρὰ τοῦ Πουκεβίλ εἰς τὴν ἱστορίαν του, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶναι παρεφθαρμένη ἢ λέξις «Ἰερουσαλήμ», καὶ ὅτι ἐπειδὴ ἡ ἐπιγεῖς ἑορτῆ τῶν Ἰερουσαλήμων ἐτελεῖτο διὰ τοὺς ζῶντας τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ χριστιανικὴ θρησκεία καθιέρωσε τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας ταύτης ὡς ἐπουράνιον ἑορτῆν διὰ τὰς ψυχὰς.

Ἐν Κυπριασίᾳ, τῇ 1 Ἰουλίου 1880. Δ. Π.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

τοῦ Αυτοκράτορος Αὐγούστου.

Ὁ Σουετιόνιος (βίος Αὐγούστου, κεφ. ΠΕ') καὶ ὁ Μαρτιάλος (ἐπίγρ. ΙΑ') μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ Αυτοκράτωρ Αὐγούστος ἔγραφεν ἐπιγράμματα, καὶ μνημονεύουσι βιβλιάριον ἐπιγραμμάτων ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντων.

Ἐσχάτως ὁ καθηγητὴς κ. Ἄγγελος εὗρεν ἐν χειρογράφῳ τῆς Βέρνης τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος ἐν τῶν ἐπιγραμμάτων τούτων, γεγραμμένον διὰ τῶν τιρανικῶν λεγομένων σπυριών, ἥτοι τῆς ἀρχαίας λατινικῆς στενογραφίας, καὶ ἀντέγραψεν αὐτὸ ὡς ἔπεται:

«OCTAVIANI AUGUSTI

Convivae! Tetricas hodie secludite curas!

ne maculent niveum nubila corda diem!

Omnia sollicitae pellantur murmura mentis,

ut vacet indomitum pectus amicitia.

Non semper gaudere licet: fugit hora! Jocemur!

Difficile est Fatis subripuisse diem».

ὅπου, κατ' ἔννοίαν μεταφραζόμενον, ἔσαι περίπου:

«ΟΚΤΑΒΙΑΝΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Σήμερον χάριε' ἑταῖροι! μακρὰν τὰς δυσθόμους μερίμνας! τὴν χρονώδη δ' ἡμέραν φρενὸς μὴ σπίαση νεφέλη! Πᾶς ἄς, πνιγὴ μυστικὸς γογγυσμὸς εἰς τὴν ἀνήσυχον στήθη, ὅπως φιλίας βωμὸς ἢ ἀδάμαστος μείνη καρδία. Πρόσκαιρος εἶναι ἡ χαρὰ, διαρρέουσι αἱ ὥρ' εὐθυμῶμεν! Δὲν ὑφαίρειτ' ἐξ ὀνύχων τῆς τύχης εὐκόλως ἡμέρα.

Ἦσαν δὲ οἱ ἑταῖροι πρὸς οὓς ὁ Αυτοκράτωρ ἀποτείνεται ἐν τῷ ἐπιγράμματι τούτῳ, διὰ τὸ ποσοῦτον ἀνεπίστως ἐπλουτίσθη ἡ ῥωμαϊκὴ φιλολογία, ὁ Ἰνδίατος, ὁ Μαικίνας, ὁ Οὐάριος, ὁ Βιργίλιος καὶ οἱ λοιποὶ φίλοι τοῦ Ἰνδίατος.

Ἐν Βερολίῳ, κατὰ Μάτον τοῦ 1880. Α. Β. Ρ.

Γινώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δοῦκος

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχίου.]

478.

Καὶ αὐτὴ ἡ φαντασία δὲν δύναται νὰ ἐπινοήσῃ τροπαίτην ἀντιφάσεων ποικιλίαν, ὅσῃ φύσει πᾶσα ἀνθρωπίνη καρδία περικλιεῖται.

479.

Μόνον τὸν ἀνένδοτον χαρακτῆρα δύναται νὰ δορυφορήσῃ γλῶσσα ἀληθῶς μελιγία· οἱ δὲ κατ' ἐπιφανείαν μελιγχοὶ συνήθως ψυχὴν ἔχουσι χαλνόν, εὐκόλως παρεφρομένην εἰς τραχύτητα.